

Nacionalni inštitut
za javno zdravje

CENTER ZA
ZDRAVSTVENO
EKOLOGIJO

Trubarjeva cesta 2
SI-1000 Ljubljana
t +386 1 2441 400
f +386 1 2441 447
www.nijz.si
info@nijz.si
ID DDV:
SI 44724535
TRR:
011006000043188

Številka: 354-67/2019-5 (256)
Ljubljana, dne 24. 05. 2022

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE
DIREKTORAT ZA JAVNO ZDRAVJE
Štefanova ulica 5
1000 Ljubljana

Zadeva: Mnenje o ustreznosti okoljskega poročila in mnenje o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje za segment zdravje in počutje ljudi v postopku celovite presoje vplivov na okolje za Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji

Skladno z vašo vlogo št. 303-5/2019-7 z dne 11. 05. 2022 vam posredujemo mnenje o okoljskem poročilu in mnenje o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje v skladu z 42. členom Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – UPB, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17- GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE, 158/20 in 44/22 – ZVO-2) za segment zdravje in počutje ljudi v postopku celovite presoje vplivov na okolje za Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji.

Zahtevek za izdelavo mnenja izvira iz vloge, ki jo je Ministrstvo za okolje in prostor, št. 35409-17/2019-2550-25, dne 04. 05. 2022 posredovalo Ministrstvu za zdravje in je bila priložena vašemu dopisu.

V pregled za izdelavo mnenja smo po elektronski pošti prejeli naslednjo dokumentacijo:

- Strokovna in tehnična podpora pri izvedbi celovite presoje vplivov na okolje za program evropske kohezijske politike 2021-2027; faza: za mnenje o ustreznosti okoljskega poročila; izdelovalec: Zavita, svetovanje, d.o.o., Tominškova 40, 1000 Ljubljana; št. projekta: 287/2021; datum: 22. 04. 2022.
- Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji; faza: osnutek; različica 1.0; datum: marec 2022.

Kot izhodišče za izdelavo mnenja smo uporabili naslednjo zakonodajo in kriterije:

- Drugi odstavek 4. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10

– ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO, 51/21, 159/21, 196/21 – ZDOsk, 15/22 in 43/22).

- Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2).
- Kriteriji za ugotavljanje sprejemljivosti planov s stališča pristojnosti varovanja zdravja ljudi pred vplivi iz okolja v postopkih celovite presoje vplivov na okolje (Verzija 2), ki so objavljeni na spletni strani Ministrstva za zdravje (<http://www.mz.gov.si/>).

Pri izdelavi mnenja smo upoštevali tudi:

- Mnenje po Uredbi o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje z vidika vplivov na zdravje ljudi za plan Program za izvajanje evropske kohezijske politike v programskem obdobju 2021-2027, št. 354-67/19-2/256 z dne 11. 04. 2019,
- Pripombe na vsebinjenje v sklopu celovite presoje vplivov na okolje za osnutek Programa evropske kohezijske politike 2021-2027, št. 900-4/2022-3 (256) z dne 24. 01. 2022 in
- Mnenje o dopolnjenem Poročilu o vsebinjenju v procesu CPVO Programa EKP 2021-2027; št. 900-4/2022-8 (256) z dne 07. 04. 2022.

Mnenja je za potrebe Ministrstva za zdravje izdelal Nacionalni inštitut za javno zdravje.

MNENJE O USTREZNOSTI OKOLJSKEGA POROČILA

Menimo, da je Okoljsko poročilo za Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021 – 2027 v Sloveniji z vidika obravnave vplivov na zdravje in počutje ljudi ustrezno in omogoča presojo vplivov na zdravje ljudi pod pogojem, da se dopolni z naslednjimi priporočili:

PRIPOROČILA

- Pri okoljskih dejavnikih zdravja (hrup) naj se omeni tudi obremenitve prebivalcev s hrupom v bivalnem okolju, zaradi umeščanja novih stanovanjskih stavb v območja, ki so preobremenjena s hrupom.
- V poglavju *Obremenjenost okolja s hrupom in vibracijami* je pomembno navesti, da so podatki o obremenjenosti s hrupom v državah članicah EU, zbrani skladno s kriteriji evropske direktive 2002/49/ES, omejeni na območja večjih mest in bližine večjih prometnic. Hrup industrije se obravnava samo v večjih mestih. Opozoriti je treba na ostale vire hrupa, ki so pomembni na celotnem ozemlju Slovenije. To naj se upošteva tudi pri okoljskih ciljih (zdravo, varno in kakovostno življenjsko okolje)
- Pomen zelenih površin za zdravje in počutje ljudi naj se še bolj izpostavi. Poudari naj se pomen ohranjanja obstoječih zelenih površin, predvsem gozdov v bližini naselij. Izboljša naj se dostop do naravnih zelenih površin/gozdov. V povezavi z zelenimi površinami naj se izpostavi še mirna območja v naseljih in v naravi. Ta so izjemno pomembna za rekreacijo in sprostitev ter obnovo funkcij organizma.
- Hrup nekaterih virov energije lahko vsebuje posebne lastnosti, med njimi na primer nizkofrekvenčni hrup, ki je še posebej moteč za ljudi v bivalnem okolju. Poročilo omenja vetrne elektrarne, a to ni edini vir takega hrupa. Omeni naj se vsaj še toplotne črpalke in prezračevalne naprave. Smiselno bi bilo izdelati smernice oziroma urediti pravne akte. Pri tem se lahko zgledujemo po drugih državah, ki imajo področje urejeno že daljše obdobje.

Vendar s primernim umeščanjem teh naprav v prostor (primerna lokacija, oddaljenost) in z zvočno izolacijo pri samem viru (na primer toplotne črpalke), motnje v stanovanjski soseski lahko že bistveno zmanjšamo.

- Tudi drugi viri hrupa so zaradi posebnih lastnosti ali pa zaradi mirnega okolja bolj moteči, kot bi pričakovali. Primer je promet motornih koles v območju narodnega parka. Hrup ozadja torej tudi vpliva na to, v kolikšni meri bo nek vir hrupa moteč. Poročilo naj smiselno omeni tudi ta problem.
- Poseben pojav pri vetrnih elektrarnah je senca, ki zaradi vrtenja elise utripa in je v bivalnem okolju lahko moteča. Ta problem se lahko omeni pri svetlobne onesnaževanju okolja. Rešitev je primerna oddaljenost vetrne turbine od bivališča, ki je seveda odvisna od konfiguracije terena in mora biti zato za vsak primer posebej ocenjena.
- Med Priporočili naj se črta omemba efekta NIMBY dokler ni dokazano, da gre dejansko za ta efekt.

Okoljsko poročilo naj se primerno dopolni.

MNENJE O SPREJEMLJIVOSTI VPLIVOV IZVEDBE PLANA NA OKOLJE ZA SEGMENT ZDRAVJE IN POČUTJE LJUDI

Menimo, da so vplivi izvedbe plana Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji z vidika vplivov na zdravje in počutje ljudi sprejemljivi pod naslednjimi pogoji:

Plan je treba dopolniti z vsebino zgoraj opisanih priporočil.

POJASNILA V ZVEZI Z OCENJEVANJEM VPLIVOV NA ZDRAVJE LJUDI:

Izhodišča, ki so bila uporabljena za mnenje o verjetnem pomembnem vplivu na zdravje ljudi, so naslednja:

- Odločitve o sprejemljivosti vplivov na zdravje temeljijo na mejnih vrednostih za onesnaženost okolja, ki so določene z veljavno slovensko zakonodajo s področja okolja (npr. za onesnaženost zraka, hrup v naravnem in življenjskem okolju, kakovost pitne vode, itd) ter drugih nacionalnih predpisih s področja ravnanja z okoljem, ki določajo mejne vrednosti, pravila ravnanja in podobno (npr. predpisi s področja urejanja emisij v vode in zrak, ravnanje z odpadki, itd.).
- V primeru presoje vpliva hrupa na zdravje in počutje ljudi pri oceni smiselno upoštevamo tudi smernice Svetovne zdravstvene organizacije iz leta 2018.
- Navedba v mnenju »da izvedba plana/posega verjetno ne bo imela pomembnejših vplivov na zdravje ljudi« pomeni, da stopnja tveganja za zdravje ljudi najverjetneje ne bo večja, kot je zajeta v mejne vrednosti, ki so določene z okoljsko zakonodajo. Vendar: skladnost z mejnimi vrednostmi ne pomeni nujno, da ni zdravstvenih učinkov.¹
- Pri izdelavi mnenja smo upoštevali tudi, da bodo izvajalci del in upravljavci posega v času življenjske dobe posega (gradnja, obratovanje, odstranitev) spoštovali pripadajočo veljavno okoljsko zakonodajo in drugo pripadajočo zakonodajo, ki je namenjena varovanju zdravja ljudi.

¹ United Nations, Economic and Social Council, Economic Commission for Europe: Draft guidance on assessing health impacts in strategic environmental assessment. Working Group on Environmental Impact Assessment and Strategic Environmental Assessment. Ninth meeting, Geneva, 9–11 June 2020, ECE/MP.EIA/WG.2/2020/7

Pripravili:

Andrej Uršič, univ. dipl. biol.

ANDREJ URŠIČ
Digitalno podpisal
ANDREJ URŠIČ
Datum: 2022.05.24
06:10:17 +02'00'

dr. Sonja Jeram, univ. dipl. biol.

SONJA JERAM
Digitalno podpisal
SONJA JERAM
Datum: 2022.05.24
08:22:11 +02'00'

Ivanka Gale, dr. med., spec. hig. in jav. zdravja

IVANKA GALE
Digitalno podpisal
IVANKA GALE
Datum: 2022.05.24
08:14:06 +02'00'

Maša Ceglar, mag. san. inž.

MAŠA CEGLAR
Digitally signed
by MAŠA CEGLAR
Date: 2022.05.24
07:30:40 +02'00'

za Peter Otorepec, dr. med., spec. higijene in MDPŠ
Predstojnik

IRENA VENINŠEK PERPAR
Digitalno podpisal IRENA VENINŠEK PERPAR
Datum: 2022.05.24 09:54:49 +02'00'

V vednost:

- naslov
- arhiv, tu

